

בעין שומע בעונה

1. סוכה דף לה: אמר רבי יהושע בן לוי וגוי - מכאן לשומע בעונה וכו' ע"ש.

1. ט"ז או"ח סי' קמ"א:

ומ"מ צריך ל��רות הוא וכו'. כיכ' ב"י בשם הרاء"ש שלא מסתבר שיברך על קריית הש"ץ. ותמהו לי הא איתא בתוספתא וירושלמי במרדי כי בני העיר מביאה מעשה בר"מ שקרה מישוב בה"כ של טבעון וננה לאחר ובירך עליה ופרק שם זה קורא זהה מברך א"ר ירימה מכאן שהשומע כקוראי וא"כ למה לא נימא גס בזה כן דחאר מברך והחון קורא ונראה סייע מזה למ"ש ב"י בשם האגודה וכו' דסומי שאמרו בפי הקורא עמד אין קורא בתורה הינו משום דיין קורא על פה אבל אוקמי לאינש אחורי שופתח ורואה והסמא מברך ועומד בצדו שפיר דמי וכבר הבא ב"י דעתות אוסרים בא' קורא וא' מברך ממש סומא פסול לתורה ודעתות המתירים והסכים להאוסרי וכ"פ בס"י קל"יט וכתוב בלבוש שראה בפני גודלים שעלה סומא לתורה וכו' כ"כ מועיח זיל רק שהנתנה שצורך שהיה הסומי ניתח ולא עיה ומצד ההוכחה נלע"ד גם כן היתר גמור:

2. מסכת ברכות דף כא:

אמר רב הונא הנכנס לבית הכנסת ומצא צבור שמתפללו אם יכול להתחליל ולגמר עד שלא יגיע שי"ץ למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל ריב"ל אמר אם יכול להתחליל ולגמר עד שלא יגיע שי"ץ לקדשה יתפלל ואם לאו אל יתפלל

3. תוס' שנ ד"ה עד שלא יגיע

עד שלא יגיע שליח צבור למודים. בטמא לפ"י צריך לשוח עם הצבור שלא יראה ככופר למי שהציבור משתחוי לו והוא הדין נמי אם יגיע למודים כשליח צבור יגיע למודים דשפיר דמי כיוון שהוא משתחוה עם חבריו אבל אין גמור פסיקה ליה כי האיגונא אבל אין נראה דמשום מודים דרבנן נקט ה"כ שמצויה לעונת זהה לא מצינו לו עיקר בಗמ' ור'ית היה רגיל כשחחן מתפלל ביחיד מגע למודים היה כורע עם הקהל بلا אמרה כלל ודוקא באמצעות ברכה אבל בסוף ברכה לא אמר לקמן (דף לד). דאסור לשוחות בסוף כל ברכה וברכה מיהו לכתה אין לעשות כן כדי שמע הארץ וככתב רשי" בsuccah פרק לולב הגזול (דף לח):adam המתפלל ושמע מפי החזן קדושה אינו יכול להפסיק ולענות עם הציבור אלא ישtopic וימתין מעט לשומע בעונה וייל דלקתחלתה אין לעשות כן דעתיה חשבה טפי הדור מצוה ור'ית ור'יו אומרם ואדרבה אי שומע בעונה hei הפסקה אם שותק ומ"מ נהגו העם לשותק ולשומו וגוזל המנהג בירושלמי פרק תפלה השחר אמר לא התפלל ובא ומצא מתפללי מוסף אם היה יודע שהוא מתפלל וגומר עד שלא יתחליל שי"ץ כדי לענות אמן מתפלל אם לאו לא יתפלל באיזה אמן אמרו פליגי בהר אמר חד אמר באמן של האל הקדוש וחוד אמר באמן של שומע תפלה ולא פליגי כאן בחול כאן בשבת והא דאמרין באמן של שומע תפלה הינו בחול לכך יש ליזהר לענות אמן בהאל הקדוש וגם לענות אמן בשומע תפלה ומתקן הירושלמי משמעו שהוא גיגילן לומר יה' ברכות שלמות במוסף של חול כגון בריח ובחול המועד ומהו אן סמיכין אהא ז אמר פרק תפלה השחר (לקמן דף כת). דקאמר תנני סרי تكون תשシリ לא תקוון ומה שאנו אומרים עננו בין גואל לזרפא לא קשה שאינו אלא שי"ץ אבל יחיד כוללה בש"ת ועוד אומר הר"ר חייט דאיתא בתוספתא (דף ת"ה) בהדייא מכינהנו דקאמיר התם ימים שיש בהן קרבען מוסף בגנו ר'יח והיה ערבית ושחרית מתפלל יה' שלמות ואומר מעין המאורע בעבודה ואם לא אמר מחזירם אותו ובמוספים מתפלל שבע ואומר קדשות היום באמצע ובירושלמי נמי ייל דעתות סופר הוא וליג' של מוסף אלא בא ומצא מתפללים וכן משמע בירושלמי פרק מי שמתו דגס זו המימרא כתובה שם ולא הזכר של מוסף כלל:

4. רשי"י מסכת סוכה דף לה: ד"ה זאים המתפלל

5. תוס' מסכת סוכה לה: ד"ה שמע

6. [שאגת אריה סי' ו']

7. תלמידיו רビינו יונה מסכת ברכות דף יג: בזה"ר ד"ה ויש שמקשים

ויש שמקשים על זה הפסק מודתנן (במגילה דף כב) אין פורסין על שמע פחות מעשרה התחללו עשרה והלכו להם מקצתם גומריין ומפרשין זפורסין על שמע הווא כך שאחר שהתפללו הצבור בבית הכנסת היה אחד חזור כל הברכות ואומר קדיש וברכו מפני אוטם האנשים שלא הספיקו לבא מתחלה כדי שישמעו עכשו ויתפללו בעשרה ופורסין הווא כמו מברclin כדמתרגמינן כי הווא יברך הזbatch יפרוס דבחטא ור' מל מתחלה אין פורסין אלא בעשרה מפני הקדיש שיש להם לומר אבל אם התחללו בעשרה והלכו מקצתן אחר שענו לקדיש ולברכו גומרים ואומר אם איתא שהיחיד יוכל לומר קדשה של יוצר למה הוצרך לומר קדשות יותר יוצר אלא בגין והלכו להם מקצתם גומרים זכיוון שאין לו דין קדשה פשיטה שgomrin אלא מפני שאין יכולין לומר קדשות יותר יוצר אלא בגין והלכו להשמעינו זהכח כיון שהתחילה מתחללה גומרים אפילו ללא עשרה ואומר מורי הרב נר"יו שאין זה הפירוש נכון שם כדבריהם מה מה לא הקשה מזו המשנה למ"ד היחיד אומר קדשה דהא בהזיא משמע מהאי מתני' שאין

בעניין שומע כעונה

היחיד אומר קדושה אלא ודאי פי אין פורסן על שמע הוא כמו ר' מאיר שאע"פ שאמרו דעת דברות אנייסי ולא מazi למייתיibi כנישתא וש"צ מוציאן ידי חותטן מתפללה אפייה מק"ש אין נפטרן אלא באמירה ובעניית אמן איינו פוטר אלא בי ולפיכך אין פורסן על שמע והוא את השומעבי בעניית אמן אלא בי שאם לא כן אין עניית האמן כלום אבל אם התחילה בי והלכו מקצת גמורים ווענן אמן אחריו ומסקנתו דלא פסיק ונחלקו המפרשים אם שותק בשעת התפללה בשעת עניית הקדש אם לא יש מפרשין שאינו שותק כלל דהא כייל שומע כעונה ואשתכח דוחוי הפסקה כמו אם היה עונה וזה היא דעת רבינו יעקב ז"ל אבל רבינו הא נאנו וסייעתו ור' זיל אמרו שותק דכי אמרין שומע כעונה והוי הפסקה דזוקא בדברים אחרים אבל בזה שהוא שבחו של מקום לא דיניין ליה הפסקה ושורי דבר שתלו בעמודיו עולם אין לנו נח להכריע בינהם ודעכ' כמר עבד ודעכ' כמר עבד בלבד שיכון לבו לשמים מפי מורי הרב נר"ו:

8. רמב"ס הל' ברבות א:יא

כל השומע ברכה מן הברכות מתחילה ועד סופה ונטכוון יצאת בה ידי חובתו יצא ואע"פ שלא ענה אמן, וכל העונה אמן אחר המברך הרי זה מביך והוא שייה המברך חייב באותה ברכה, היה המברך חייב בדברי סופרים והעונה חייב מן התורה לא יצא כדי חובתו עד שעינה או עד שישמע ממש מהו הוא חייב בה מן התורה כמוות:

9. כסף משנה שם

בל השומע ברכה וכו'. סוף פרק אלו דברים (ברכות נ"א): תנ"ע עוני אמן אחר ישראל המברך ואין עוני אחר כתוי המברך עד שישמע כל הברכה ובגמרה (דף נ"ג): למיירה דישראל אליו עיג' דלא שמע כולה ברכה עונה וכי לא שמע היכי נפק אמר חייא בר רב כשלא אצל עצמו ובפרק לולב והגזול (סוכה לה"ח) אסיקנא דשותע כעונה א"כ כיון ששמע הברכה מתחילה ועד סוף יוצא ייח' ובראש פרק שלשה שאכלו (ברכות מ"ה): אמר רביה בר בר חנה אמר ר' יוחנן שנים שאכלו כאחד אחד יוצא בברכת חבירו Mai קמ"ל תניא שמע ולא ענה יצא. ואע"פ שדברי רבינו שמציריך שישמע כל הברכה מתחילה ועד סופה אמרים אצל יוצא בשמעה בלבד ולא עניית אמן היה דאפיילו עונה אמן איינו יוצא אלא אם שמע כל הברכה מתחילה ועד סופה שהרי Mai דמשמע בגמרה שאינו יוצא אלא בשמעת כל הברכה בעונה אמן היה:

כל העונה אמן וכו'. בס"פ אלו דברים (שם נ"ג): ר' יוסי אומר גדול העונה אמן יותר מן המברך ואי' תאנה דפיג' עליה הותם דתניא אחד המברך ואחד העונה אמן במשמעותו אלא שמהרין למברך יותר מן העונה אמן ופירש"י שמהרין לברך ליתן שכר ופסק רבינו דלא כרבוי יוסי מזאמרין התם דאי' לר' חייא בריה וכן אי' רב הונא לרבה בריה חטוף ובריך כלומר לפי שיותר טוב המברך מעונה אמן ולא אשכחן אמריא דס"ל כר' אלמא לית הלכתא כוותיה. ואית ע"כ בנטכוון לצאת עסקין וא"כ Mai קמ"ל בעונה אמן הוא אפיילו לא ענה אמן אשומעין רבינו דיצא. ומיל' דכשנתכוון ולא ענה אמן יצא ולא כمبرך אבל כי ענה אמן יצא כمبرך, אין דעתא לאשומעין דاع"ג דעתה אמן צריך שייה המברך חייב באותה ברכה:

והוא שייה המברך וכו'. משנה בסוף פרק ראוו בית דין (ר'יה דף כ"ט) כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ייח':

הייה המברך חייב וכו'. למד כן מדבריא לנו פרק מי שמתו (ברכות דף כ') נשים בברכת המזון דאוריתא או דרבנן למאי נפקא מינה לאטוקי אחרים ייח' אי אמרת דאוריתא ATI דאוריתא מפיק דאוריתא ואי' אמרת דרבנן והוי שאינו מחייב בדבר וכל שאינו מחייב בדבר אינו מוציא את הרבים ייח' הא בהדייה שהמחויב מד"ס אינו מוציא את המחויב מן התורה. ומ"ש לא יצא ייח' עד שעינה קשה זהה בעונה עסקין וכדאיתו היה המברך וכוי' והעונה חייב מן התורה. ומיל' דעד אסיפה גירר דאמר עד שישמע מפי מי שהוא חייב בו מן התורה כמוות והכי אמר בין שרוצה לצאת על ידי עניית אמן בין בין שרוצה לצאת ע"י שמעה בלבד צריך שייה המברך חייב בה מן התורה כמוות:

10. מנהגות דף סה:

"ויטפרתם לכט" שתהא ספירה לכל אחד ואחד.

11. שווי ערך תפט:

(א) בלילה שני אמר ר' פפלת ערכית מתחילין (ב) לספר בעקר, ואם שכך לספר בתחילת הלילה הולך וסופר כל הלילה. ומאניה (ג) על כל אחד לספר לעצמו. וצריך לספר (ד) מעד (ה) ולברך תפללה. וספר חיקמים (ו) והשבועות. בצד, ביום הראשון אומר: (ו) הימים יום אחד (ח) בלא מר, עד שמניגע לשבעה ימים ואיזו יאמר: מיום שבעה ימים שבס שבעה (ט) אחד בעקר, וביום שמניגי לאמר: ביום שבעה ימים שבעה אחד ויום אחד בעקר, וכן עד שמניגע לארכעה עשר יאמר: ביום ארבעה עשר ימים שבעה שני שבועות בעקר, ועל דרך זה מונה והולך עד (ו) מ"ט יום.

12. מג"א שם סק"ב

הרבי דניאל פלדמן

בעניין שומע כעונה

ספר לעצמו. ואם ירצה שומע הברכה מהש"ץ ווסף לעצמו דכל הברכות אע"פ שהוא בקי יוצאה בש"ץ חוץ מב"ה הספר לעצמו. וק"ש בתפלה (רשב"א בתשי ס"י קכ"ו) עסוי ניט ס"ז הרי דס"ל דעכ"פ צרך שישpor בעצמו וכמ"ש בגמ' וסבירותם שתאה ספרי לכל Ai וא"י כדרך שאמרו גבי לב ולקחתם שתאה לキיחה לכל Ai וא"י, ובב"י כתוב בשם הרשב"א שיוצא בספרות הש"ץ ע"ש וצ"ע ואפשר כיון דק"יל דושאן הוא כעונה היל כללו ספר הוא בעצמו ונשות דמותר בספר בכל לו ודווקא בלי שמבחן ואם אינו מבין לה"ק וספר בה"ק לא יצא דהא לא ידע Mai קאמ" ואין זה ספר כנ"ל:

13. משנה מגילה דף יט: ד"ה חוץ

הכל כשרין ל��ורת את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן, רבי יהודה מכשיר בקטן:

14. טוראיaben מגילה דף יט: ד"ה חוץ

חוץ מחרש שוטה וקטן. והיינו טעמא משום דה"ל אין מחויב בדבר ואין מוציא אחרים ידי חובתן. וק"ל הא בפ"ב בדרכות (דף כ') דיקיך רבינה ממתניתין דהנתם דהרהור כדיבור דמי, והשתא אמרת חשי'ו אין מוציאין אחרים כדי חובתן הויאל והן אין מחויבים בדבר הא אפילו בשומע מן המחויב א"א לו לצאת א"כ מטה אזינו ושומע מה שזה מוציא מאפיו דאל"כ לאו כלום הוא, וא"כ בכח'ג בשומע מאינו מחויב בדבר מי דל מכאן קריאה זו אין מוציא אפייה יוצאה יה"ח ע"י הרהור דנפשיה. ואיתה מוציא להא אלא לעניין להוציא מי שחציו עבד וחציו בן חורין לחוז למאי דתניתא בתוספתא דאשה אינה מוציא איש דידי חובת מגילה ומשיח'ה טומטום אינו מוציא אפיו מינו ממש"כ התוסס' לעיל (דף ד') והי' וילצמו אינו מוציא מה"ט שלא אתיצד בעבדות דידי'ה ומפיקצד חירות דידי'ה. והי' אמר ר' גבי תיקיעת שופר בספ"ג דריה (דף כ"ט) וכיוון דמי שחציו עבד אפילו בדיבור דידי'ה אין יכול להוציא את עצמו כי'ש בהרהור דידי'ה דאי מוציא את עצמו ואין לו תקנה עד שימוש מפי אחרים הילך בעין שישמעו מפי המחויב בדבר, אבל לא ממי שאינו מחויב דהרהור דעתכו. אינו כלוי זהה אפיו בדיבור אין מוציא את עצמו ואין נראה לאוקמי מתניתין חוץ מחיינו ממי שחציו עבד וחציו בן חוריון דווקא. ועוד זהה רישא מריפון וזקניהם שם' מן דפוס בקטן לכ"ע פול ולא למי שחציו עבד לחוד ואמי'ה השומע יוצאה בהרהור דנפשי. וייל דודאי מורה רבינה אליבא דר"י דס"ל בלא השמי' לא זאננו לא יצא כדאמר'י בגמר' הרהור לאו כלום הוא זהה ליכא השמעת אזנים, וכוותי מוקי ר' ימ' לממתניתין בנמי, ואפי' למסקנת דמה"ט אינו מוציא מינו והא דasha במי שחציו עבד מיריה הא וזהאי איןacha מוציאאתasha כמותה דווקא. ועוד דר"י דמכשיר בקטן מיטתי בגمرا ראייה שקרה למעלת כשרה ל��ורת היינו להוציא אתasha כמותה דווקא. ועוד דר"י דמכשיר בקטן מיטתי בגمرا ראייה שקרה למעלת מריפון וזקניהם שם' מן דפוס בקטן לכ"ע פול ולא למי שחציו עבד לחוד ואמי'ה השומע יוצאה בהרהור דהשתא הוא חרש דומיא דשותה וקטן דאיינחו נמי לכתילת ההוא דלא אבל בדיעבד ש"ז דיויצא בהרהור דנפשיה בדיעבד, והוא דאמר'י בגمرا לא ס"ז דקתוני חרש דומיא דש"ז אפיו דיעבד נמי לא היינו אליבא דר"ח דס"ל שם בפיג' דברכות דהרהור לאו כדיבור דמי, והי' הא דתנן בפיג' דסוכה (דף ל"ח ע"א) מי שהייה עבד אוasha או קטן מקרין אותו פי את החלל עונה אחריה מה שהן אומרין וטעמא משום דאי מוציא ר' יי' היא ר' יי' היא לכתילתה ואי ר' יי' דיעבד נמי לא. עייל' דרבינה נמי מודה דאי'א מ"ז דהרהור לאו כדיבור דמי אלא מדיקא זהה מתניתין דפ"ב דברכות משמע ליה מ"ז הרהור כדיבור דמי דהא תניא בפי' כ"ב דשבת (דף ק"ט) לא אמר דבברכות דהרהור לאו כדיבור דמי, והי' הא דתנן בפיג' דסוכה (דף ל"ח ע"א) מי שהייה עבד אוasha או קטן דההא ככ"ע אתיא אפיו למ"ז הרהור כדיבור דמי שטאמר ודבר דבר דיבור אסור הרהור מותר וטעמא אדם לתבירות הנראה שתעמדו עמי לערב וריב'ק מתיר משום שטאמר ודבר דבר דיבור אסור הרהור מותר וטעמא משום דהרהור לאו כדיבור דמי, והשתא מתניתין דאי מחויב בדבר אינו מוציא ר' יי' היא. עוד ניל' דמתניתין דההא ככ"ע אתיא אפיו למ"ז הרהור כדיבור דמי שפירושתי לעיל (דף י"ח) גבי אתיא זכירה, וא"כ מקריאת הקורא מותוך הכתב וכיוון דגבוי מגילה קראה על פה לא יצא מהשתא א"א לשומע לצתת ע"י הרהור שומע על פה ואין מגיל' לפניו וכיוון דגבוי מגילה קראה על פה לא יצא ובע"כ אי אפשר לו לצאת אלא משום דושמע דנפשיה דלא עדיף מקריאת פה והא קראה על פה לא יצא ובע"כ אי אפשר לו לצאת אלא משום דושמע בעונה מקריאת הקורא מותוך הכתב וכיוון דהקורא אין מחויב בדבר אינו מוציא. ולהאי טעמא הא דחש"ז אין מוציאין את השומע לא משכחת לה אלא בשומע מהן רובה של מגילה דמי'וט' אכתני תיפוק ליה משום הרהור דנפשיה ואי משום ע"פ הא בקורס מיעוט' של מגילה ע"פ לית לו בה כדאמר'י לעיל, וגם להאי שנוי' לא א"ש היה דפ"ב דסוכה:

15. ברכות דף ב':-כ'

מתני' בעל קרי מהרhor בלבו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה; ועל המזון מברך לאחריו ואינו מברך לפניו. רבי יהודה אומר: מברך לפניהם ולאחריהם: גמ' אמר רבינה, זאת אומרת: הרהור כדיבור דמי. دائ' סלקא דעתך לאו כדיבור דמי, למה מהרhor? - אלא מי הרהור כדיבור דמי, יוציא בשפטיו! - כדאשכחן בסיני. ורב חסדא אמר:

בעניין שומע כעונה

הרהור לאו בדבר דמי. די סלקא דעתך הרהור בדבר דמי - יוציה בשפטיו! - אלא Mai - הרהור לאו בדבר דמי, למה מהרהור? - אמר רב אלעזר: כדי שלא יהו כל העולם עוסקין בו והוא יושב ובטל. - ונגرس בפרק אחריתא!
- אמר רב אדא בר אהבה: בדבר שהציבור עוסקין בו. והרי תפלה דבר שהציבור עוסקין בו,ותגען: היה עמד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי - לא יפסיק אלא יקצר, טמא דאתחליל, הא לא אתחליל - לא יתחליל! שאני תפלה, דלית בה מלכות שמיט. והרי בברכת המזון לאחריו, דלית בה מלכות שמיט,ותגען: על המזון מברך לאחריו ואיינו מברך לפניו! אלא: קריית שמע וברכת המזון - דאוריתא, ותפלה - דרבנן.

16. ברכות כ: אמר ליה ר宾א לרבע נשים בבחמ"ז – ומפיק דרבנן

אמר ליה ר宾א לרבע: נשים בברכת המזון, דאוריתא או דרבנן? למי נפקא מינה - לאפוקי ריבים ידי חובתן. אי אמרת (בשלמה) דאוריתא - ATI דאוריתא ומפיק דאוריתא, (אלא אי)¹ אמרת דרבנן - הוי שאינו מחויב בדבר, וכל שאינו מחויב בדבר - איןנו מוציא את הריבים ידי חובתן. מי? - תא שמע, באמת אמרו: בן מברך ל아버지, ועבד מברך לרבו, ואשה מברכת לבعلה; אבל אמרו חכמים: תבא מראה לאדם שאשתו ובנוו מברכין לו. אי אמרת בשלמה דאוריתא - ATI דאוריתא ומפיק דאוריתא, אלא אי אמרת דרבנן - ATI דרבנן, דאתידי דרבנן ומפיק דרבנן.

17. תוס' רעכ"א על משנה שט

[אות ל] מהרהור במלו. בסוגיא אמר ר宾א זאת אמרת הרהור בדבר דמי (וכל אדם נמי יצא ד"ח בהרהור רשי'!) וקשה לי בסוגיא דהכא אמר ר宾א לרבנית נשים בבחמ"ז דאוריתא או דרבנן למי לאפוקי ריבים ידי חובתן הא לר宾א ממילא יוצאת השומע מדוין הרהור: (אבי' עי' בדו"ח לאבא מארי וצ"ל):
[אות לא] שט במשנה מברך לאחורי. מולא מפליג בבחמ"ז עצמו משמע דאפילו ברכה ריבית הטוב והמטיב
דביבנה תקונה והוי דרבנן מ"מ מברך וכי תיקע רבן ברכה הריבית תקנו שהיה חד תכיסיא דכל היכא דمبرך
בברכות מברך ג"כ הריבית. פר"ח בלקוטיו סי' י"ט:

18. תוס' ברכות דף מה: ד"ה שאני

שאני התם דaicא דעתה. מכאן ממשע נשים יכולות זמן לעצמן וכן עשו בענות ר宾ו אברהム חמוי של רביינו
יהודה ע"פ אביהם ומיהו לא נהגו העולם כן וקשה אמר לא נהגו מדקתי נמי מזמנות ממשע דקאמור חיבות לזמן
ויל' דשים מזמנות לעצמן היינו אם רצוו לזמן מזמנות וכן משמע קצת הלשון דחובה ליכא והוא דקאמור בראש עריכין (דף ג. ושם)
רצו לזמן אין מזמני ועוד דמדומה לה הגמוא לשנים משמע דחובה ליכא ונשים צרכי עיון אם יוצאות בברכת הזימון
הכל מחויבין בזימונו לאתווי נשים לעניין רשות קאמור ולא לעניין חובה ונשים צרכי עיון אם יוצאות בברכת הזימון
של אנשים מאחר שאין מבינות ויש מביאין ראייה שייצאות מدامר לKNOWN טופר מברך ובור יוציא מתמן ממשע
שהף הנשים יוצאות בבחמ"ז שלנו מיהו יש לדוחות אותה ראייה דשאני בור שמיון בלשון הקדש וידעו קצת מאין
קאמור אבל איינו יודע לברך אבל נשים שאינן מבינות כלל מציע למירר דלא נפקוי והוא דאמר ב מגילה (פ"ב ד' יוז)
לווע ששמע אשוריית יצא פרטומי ניסא בעלמא שאני כדאמרין התם (דף ה). האחשתורנים בני הרמנים מיידעין
מאי ניהו:

19. ביאור הלכה או"ח קציג:

בל אם היה בכל חבורה וכו'. כתוב הח"א ארבעה שאכלו ביחד על שולחן אחד ושנים אכלו על שולחן אחר יכול אחד
מן הד' להצטרף עם הב' ולימן עמהם ואם כבר זימנו הגי הנשארים פרח זימון מן האחד ואינו מצטרף וכוי ע"ש
ודבריו קשים דאית מצטרף האחד עם השנים לזמן אחורי שהם אינם מחויבים כלל ולא דמי להא דהגיה דהכא
כאו"א מחויב מאחר שנפרש מן חבורה של ג' המחויבת לזמן והיה אפשר לומר דכוונתו היכא שהאחד יכול עתה
מעט בחברותם ונעשה זימון עייז אבל אייכ' יקשה מה שתכתב אח"כ אם כבר זימנו הגי השארים פרח זימון מן
האחד ושוב איינו מצטרף ואי מיררי באכל הלא יכול להצטרף בכל אופן מאחר שהוא לא יצא דמי חובת זימון עייז
זימון החבורה וכמו שכותנו במ"ב בשם הגאון ר"ע"א וא"ל דמייררי מתחלה במקצתו רואין אלו את אלו דאי' מהו
שסיסים בסוף דבריו אבל אם היו בי חברות ובסכל חבורה ג' אין רשאי אחד להצטרף וכוי ע"ש וצ"ע בדבריו:

20. משנ"ב קסז: מג

אבל Ach"c וכו'. פי אפילו השיבו Ach"c השומעים ויוצאים בברכתו קודם שטעמו ג"כ אין קפידה בזעבב הויל
וכבר חלה בברכת המברך [מ] מיהו לכתלה בזואין אסור לכל אחד מהשומעים להפסיק קודם שיטעום. והנה זה
רק דעת הרמ"א אבל כמעט [מא] כל האחוריים חולקים עליו וס"ל שלא עדיף השומע מהמברך עצמו כששת

¹ מסורת חז"ס: "וואי"